

Poľská nadácia Res Publica spoločne s Google, Medzinárodným vyšehradským fondom a denníkom Financial Times vyhlásila aj v roku 2016 súťaž na podporu inovácií v strednej a východnej Európe. Peter Pellegrini bol nominovaný a odniesol si prestížne ocenenie za zdôrazňovanie významu jednotného digitálneho trhu. „Je to aj záväzok do budúcnosti aby som v snahe modernizovať Slovensko pokračoval aj naďalej,“ uviedol Peter PELLEGRINI, podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu. Podrobnejšie informácie k spomínanej téme pre Parlamentný kuriér prostredníctvom redaktorky Anny Komovej.

Jednotný digitálny trh

Čo priniesol jednotný digitálny trh pre občanov Slovenska? Aká je vaša ďalšia predstava o jeho vývoji a jej postupné napĺňanie?

Jednotný digitálny trh je jednou z tém slovenského predsedníctva, ktorú sa ešte stále snažíme posúvať na vyššiu úroveň. Aj z tohto dôvodu je podľa môjho názoru predčasné ho-

vorí o konkrétnych výsledkoch. Pre Slovensko sú prioritami ochrana spotrebiteľa, kybernetická bezpečnosť a dostupný internet pre všetkých. Snažíme sa preto dostať pripojenie na internet do slovenských miest a obcí tak, aby sa mohli obyvatelia pripájať na wifi bez ohľadu na to, z akej sociálnej vrstvy pochádzajú alebo kde žijú. Preto vítam iniciatívu Wifi for Europe, ktorú predstavila Európska komisia a verím, že Slovensko by mohlo byť v tomto projekte líder.

V našich domácich podmienkach taktiež konečne presadzujeme zavedenie prístupu „jedenkrát a dost“, ktorého hlavnou výhodou je nezaťažovať občanov opakovaným nahlasovaním údajov, neposielať ľudí od jedných dverí k druhým, ale zrýchliť a zjednodušiť tento proces tak, aby mal občan možnosť využívať služby štátu elektronicky z pohodlia svojej kancelárie či domova.

Nemenej dôležité je aj zabezpečenie cezhraničnej prenosnosti online služieb poskytujúcich obsah na jednotnom trhu. Chceme dať občanom a podnikateľom možnosť slobodného pohybu v digitálnom priestore a zároveň umožniť dátam voľný pohyb v rámci celého vnútorného trhu EÚ.

Aké zlepšenia očakávate v rámci jednotného digitálneho trhu, ktoré jednoznačne prinesú isté výhody?

Jednotný digitálny európsky priestor prináša nové príležitosti na podporu ekonomiky a rozvoj spoločnosti, či je to už v oblasti zvyšovania konkurencieschopnosti podnikania alebo jednoducho pre bežných ľudí v súkromnom živote. Najmä preto musí byť pripravený na to, že sa v ňom bude prenášať obrovské množstvo dát. Ich voľný pohyb by mal byť 5. slobodou, popri súčasnom voľnom pohybe osôb, tovarov, služieb a kapitálu.

Nesmierne oceňujem, že pod záštitou slovenského predsedníctva sa členské štáty a Európska komisia zaviazali prispieť k prosperujúcej a inovatívnej digitálnej Európe ambicióznymi úlohami uvedenými v novom Akčnom pláne pre elektronickú verejnú správu (e-Government) na roky 2016 až 2020. Víziou tohto Akčného plánu do roku 2020 je vybudovanie verejnej správy v EÚ, ktorá bude otvorená, efektívna a inkluzívna a bude poskytovať cezhraničné, personalizované i používateľsky prívetivé elektronické verejné služby všetkým občanom a podnikateľom EÚ.

Dá sa predpokladať, že zjednodušenie života pre občanov prinesú práve digitálne technológie? Ráta sa aj s elektronickým hlasovaním?

Počas uplynulých rokov boli ministerstvá, úrady či verejné inštitúcie vybavené veľkým množstvom kvalitného hardvéru. To je, samozrejme, pozitívne. Občanovi to však môže byť jedno, pokiaľ na tomto hardvéri nefungujú samotné IT služby. Štát má slúžiť predovšetkým svojim občanom – to je prioritou celého procesu digitalizácie verejnej správy. Musíme vedieť jednoznačne identifikovať potreby svojich občanov v IT oblasti a adekvátne ich vedieť naplniť.

Čo sa týka elektronického hlasovania, to má z pohľadu občana svoje klady aj zápory. Na jednu stranu by elektronické voľby mohli uľahčiť volebnú účasť, a tým aj zmeniť zloženie voličskej základne. Na druhej strane sú však elektronické voľby otázkou dôvery – dôvery v tom zmysle, že sa musíte identifikovať napríklad vloženíím svojho občianskeho preukazu do stroja alebo priložením odtlačku prsta, a my vám budeme tvrdiť, že vaša voľba je anonymná a nevieme zistiť, ako ste volili. To je veľký rozdiel oproti súčasnému predloženiu občianskeho preukazu volebnej komisii a krúžkovaním volebného lístka za plentou.

Preto na zavádzanie elektronických volieb treba ísť postupne. Osobne som zástancom dvoch variantov pilotných projektov. Najprv by technológiu elektronických volieb mali otestovať sami poslanci Národnej rady SR a potom by sa elektronické hlasovanie vyskúšalo napríklad v rámci komunálnych volieb v menšej obci, ktorá by o test mala záujem.

Kde v zahraničí možno hľadať inšpirácie pre elektronický hlasovací systém, ktoré by sa dali aplikovať aj u nás?

Projekty elektronického hlasovania už realizovalo niekoľko členských štátov EÚ, napríklad Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Írsko a ďalšie. O úspešnej realizácii hovoríme zatiaľ len v prípade Estónska, ktoré má všeobecne dobrú online dostupnosť verejných služieb.

Čo sa musí zdokonaľiť pre kybernetickú bezpečnosť? Stále existujú hakeri aj iní záškodníci.

Občania musia dôverovať digitálnym službám a spoľahnúť sa, že nebudú zneužití ich osobné údaje. Preto je kybernetická bezpečnosť jednou z hlavných priorit ochrany digitálneho priestoru, nielen pokiaľ ide o krajiny, ale najmä v oblasti ochrany bezpečnosti každého jedného občana. Z pohľadu Slovenska je pre zdokonalenie kybernetickej bezpečnosti potrebné vytvoriť efektívnu platformu na horizontálnu a strategickú koordináciu členských štátov v oblastiach kybernetickej obrany, boja proti kybernetickej kriminalite a posilnenie medzinárodnej spolupráce s tretími krajinami.

Diskusiu o nutnosti posilnenia koordinácie schopnosti členských štátov v kybernetických záležitostiach začalo Slovensko otvárať ešte počas predchádzajúceho holandského predsedníctva a postupne zbieralo podporné hlasy. Na rokovaní Rady pre všeobecné záležitosti sme sa s ministrami ostatných členských krajín EÚ zhodli, že kybernetickým hrozbám musíme čeliť spoločne. Aj preto veľ-

mi oceňujem, že stratégia ako zvyšovať kybernetickú odolnosť Európy, ministri schválili a prijali v rámci slovenského predsedníctva.

V čom ste mali problém pri realizácii digitalizácie na Slovensku? Ako vidíte ďalšie prispôbenie sa rýchlemu vývoju a nástupu nových trendov v oblasti informačných a komunikačných technológií?

Najväčším problémom je „rezortizmus“ našich ministerstiev a úradov. Namiesto toho, aby sme preferovali centrálna riešenia, sa každý „hrá na svojom piesočku“. To by sme mali zmeniť.

Medzi najnovšie prijímané opatrenia patrí spustenie elektronických schránok, ktoré tiež nie je také bezproblémové, ako by sme si želali. Pôvodne mala byť elektronická komunikácia spustená už k 1. 8. 2016, iste viete, že ďalší termín bol 1. 1. 2017, ale vzhľadom na alarmujúci počet štatutárov, ktorí neboli pripravení a nedisponovali potrebnými dokladmi na prístup do úradnej elektronickej schránky ich firmy, som musel navrhnúť, na žiadosť samotných podnikateľov, aby bol tento termín posunutý.

Je možné porovnanie vývoja spomínaných technológií na Slovensku so zahraničím, myslím vyspelejšie štáty?

Portál European data, ktorý zbiera a spája otvorené dáta z verejného sektora, zaradil Slovensko na 9. miesto do skupiny „fast-trackers“ v rebríčku Open data. Open data, resp. Otvorené dáta sú údaje, ktoré štát voľne sprístupňuje a nedrží ich len vo svojich systémoch. Vďaka tomu ich môžu využívať aj tretie strany, ako napríklad neziskové organizácie či *start-upy* na tvorbu zaujímavých služieb a riešení – a to bez licenčných poplatkov. Takýmto spôsobom môžu byť redistribuované prakticky komukoľvek na svete.

Spomedzi krajín EÚ sa Slovensko ocitlo v druhej najlepšej kategórii spolu s Nórskom, Estónskom či Luxemburskom, čo je pre nás nepochybne dobrou vizitkou. Aj naďalej musíme pracovať na otváraní ďalších dát vo vysokej kvalite, aby sme naštartovali inovačný potenciál našej ekonomiky. Používanie otvorených údajov výrazne pomáha transparentnosti a verejnej kontrole. Samozrejme, sú ešte oblasti, kde musíme pridať!

Prioritou slovenského predsedníctva EÚ je aj digitálna agenda a zosúladenie legislatívy v rámci Európskej únie, aké sú možnosti?

Rozvoj digitálnych technológií ide takým tempom, že musíme reagovať v rámci regulácie a prípravy legislatívy na to, kam sa digitálny svet pohne už o najbližšie dva až tri roky. Preto je našou hlavnou prioritou prijímať rozhodnutia veľmi rýchlo. Každá členská krajina EÚ má vlastné riešenie digitálnej agendy, to znamená, že sa bavíme o 28 fragmentovaných trhoch. Preto potrebujeme hľadať vzájomný balans, zamerať sa na zjednocovanie a posúvať kompetencie viac na európsku úroveň. Dôležité je, aby sme si dali pozor na prerogulovanie – potrebujeme jasné mantinely, ale predpisy nesmú byť kontraproduktívne a zbytočne „šikanovať“ používateľov.

Pozrime sa aj na oblasť eurofondov konkrétne na ich efektívne čerpanie. Štát bude zverejňovať informácie o eurofondoch – prinesie sa väčšia transparentnosť do procesu čerpania?

Účinnjší dohľad na transparentnosť výziev z eurofondových peňazí, ale aj právomoc krízovo riadiť dotknuté riadiace orgány sú základné úlohy, kvôli ktorým bol úrad podpredsedu vytvorený. Sekcia centrálny koordináčny orgán ÚPPVII má právomoc schvaľovať výzvy a písomné vyzvania ešte pred ich vyhlásením riadiacimi orgánmi – teda ministerstvami. To znamená, že posudzuje predložené výzvy z pohľadu potenciálnych diskriminačných podmienok, identifikácie prípadných porušení pravidiel implementácie a v neposlednom rade tiež dohliadame na odstraňovanie administratívnej záťaže u prijímateľov.

Uvedená sekcia bude taktiež schvaľovať, priebežne monitorovať a vyhodnocovať tzv. záväzné plány. Tieto plány týkajúce sa kontrahovania, čerpania a dosahovania výsledkov v oblasti štrukturálnych fondov budú ministerstvá povinné dodržiavať. Ak sa im to nepodarí, môže nad nimi úrad prebrať dočasnú správu a to až do chvíle, kým neprijmú nápravné opatrenia. Účelom týchto nových kompetencií je okrem zvýšenia efektívnosti a rýchlosti čerpania aj zvýšenie dohľadu nad transparentnosťou vyhlasovaných výziev a písomných vyzvaní.

Čo viac je potrebné zdokonaľiť a dôsledne realizovať aby sa zdokonaľovala transparentnosť projektov?

Od samého vzniku nového úradu zdôrazňujem, že zjednodušovanie čerpania eurofondov je absolútnou prioritou na najbližšie obdobie. Aj to je dôvod, prečo Slovensko prechádzame sieťou informačno-poradenských centier, ktoré budú vysvetľovať a pomáhať, ako efektívne čerpať eurofondy. V 6 krajských mestách poskytnú vyškolení odborníci nielen základné informácie, ale aj reálne pomôžu s prípravou kvalitných projektov. Pre žiadateľov sa tak zvýši šanca uspieť pri podávaní žiadostí o nenávratný finančný príspevok z európskych peňazí. Ak sme doteraz počúvali sťažnosti, že eurofondy a procesy ich čerpania sú komplikované, nezrozumiteľné alebo málo transparentné, stačí prísť do poradenského centra a na všetko sa opýtať.

Je odborná verejnosť nápomocná k vytváraniu zhody a pomoci v nastavovaní zmien?

Som rád, že sa nám darí realizovať kroky, ktoré vedú k intenzívnejšej spolupráci verejnej a odbornej sféry pri tvorbe kľúčových dokumentov.

Ako príklad môžem uviesť, že Slovenská infromatická spoločnosť, IT Asociácia Slovenska či Slovensko Digital – aj členovia týchto expertných združení sa budú na týždennnej báze stretávať v pracovných skupinách na Sekcii informatizácie ÚPPVII, aby pripravili podklady pre inovátné, reformné a rozvojové projekty e-Governmentu. Po schválení Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy tak pristupujeme k ďalším krokom, ktoré povedú k výraznému zlepšeniu nastavenia projektov a ktoré zjednodušia život občanom a podnikateľom.